Gonçalo Neves

Disparati di la frati

Listo di 454 homonimi e paronimi en Ido ed Esperanto

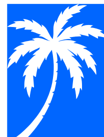
Editerio Sudo

Gonçalo Neves

DISPARATI DI LA FRATI

Listo di 454 homonimi e paronimi en Ido ed Esperanto

Editerio Sudo

Lisboa, marto 2002

Editerio Sudo

editerio.sudo@gmail.com

ISBN 972-8551-02-9

PREFACO

Lernar linguo es voyo sempre giboza e plena de fango e flaki, ube on ofte butas e ripas. Lernar lingui vicina o parenta semblas exkurso plu milda, quaza ludo di infanti, ma anke ibe squatas insidii e guatas embuski. Atence e cirkonspekte! Tale on mustas movar la plandi sur suli tante perfida.

En Portugal e Hispania on parolas lingui semble tam simila kam du pizi. Tamen pregez Portugalano demandar paper-folio trans la frontiero: *dá-me uma folha* (= donez a me folio). La Iberiana vicino komprenos to kom *dame una folla* (= donez a me *futuo). Vice papero, koito! On povus multigar la exempli. Sempre naskus sive ridi sive despiti. Se Anglo en Portugal parolas pri *corner* (= angulo), on audas *cona* (= *kunio). Shame, ka ne? Se por remediar la kalemburo lu disertos pri *fodder* (= forejo), on komprenos nur *foda* (= *futuo). Itere! Ne mem la lingui artifical eskapas tal pelmeli. Espisto en Italia ne darfas babilar pri *maldikulo* (= magro) sen riskar koliar moko e despito, nam la orelo Italiana perceptos nur *male di culo* (= maladeso dil kulo). Aye! Anke en mea lando la Espisti kelke sudorifas dum diskursar pri konoci, nam *konas* (= konocas) sonas Portugalane quale *conas* (= *kunii). Anke ni Idisti mustas atencar, nam kande ni fodas, la Portugalani audas o lektas *fodas* (= *futui). Semblas ke ulamaniere mea sampatriani sempre trovas voyo vers vulvo e lito...

Anke Espo ed Ido es lingui kuza o mi-frata od irgo simila segun la judiki e la kriterii. Omno en bona ordino, semblas. Emundar kelka vorti, emendar ul defekti, rabote eliminar protuberanci, kelke limar e polisar, lacerar la chapeli, krumplar l’akuzativo, tapotar omno, suflar e punto final. On abutas ad Ido, dum ke Espo restas abandonita en tir-kesto. Ka tale? Hmm. Irez kun Espisto flanar. Atencez! Lu dicas ke sur la voyo es *koto*, ma por vu la kalkulo di koti es tasko adequata en klasi di geografio; sur vua voyo nur jacas fango. *Jen benzinejo!* – lu klamas. No! En vua automobilo fitas nur gazolino, nam vua benzino uzesas por altra operaci (exemple, por solvar farbi). Nun aparas busho. Vu

anuncas ol. Vua kompano montras astoneso e shovas la manuo an la boko. Vu dicas: no, to es boko, quon lu negas, indikante kaprulo qua jus springis ek la busho. Tandem lu plendos ke tal babilo es *amara*, quon vu objecionos, pro ke amari apartenas nur a navi, e babili admaxime povas esar bitra. Parenti, ma anke disidenti. Vicini ma ne sempre afini. Kuzi ma kelkafoye abstruzi. Familiani kun sua arkani. Apostati? Mi-frati? Nu, disparati di la frati.

Pro ke la supra konverso fiktiva povus ulaloke *okurar, pro ke oportas separar l'aqui ma samtempe propulsar la kompreno inter familii e klani, pro ke la tilnuna dicionarii kelke neglijis tal desfacila punti, pro ca omno me judikis kom utila kompilar la sequanta listo di homonimi di Esperanto ed Ido. La dicionarii dicas ke homonimi es vorti egala pronunce e skribe ma sence diferanta. Paronimi es parenti di homonimi pro esar preske egala pronunce e skribe. La listo sequanta kontenas l'uni e l'altri. E homonimi e sinonimi kustume recevas la grosiera etiketo "falsa amiki". Amiki pro simileso. Falsi pro erorigo. Me indikis la homonimeso o paronimeso dil plura pari en la sequanta maniero:

etiketo = *etikedo* [etiqueto = *etiketo*]

La supera equaciono montras ke la Idala "etiketo" signifikas *etikedo* en Espo, kontre ke la Espala *etiketo* korespondas ad "etiqueto" en Ido. Rezume: la Ido-vorto sempre sinistre dil signo = e la Espo-equivalanto sempre dextre di ol. Tale anke inter kramponi. Altra utila distingo konsequas de ke Espo-vorti sempre skribesas kursive, dum ke Ido-equivalanti aparas en normala tipo.

Altra formulo uzata es la sequanta:

balono = *pilko; balono*

Ol montras ke en Ido la vorto "balono" kontenas la senci di du Espo-vorti diferanta: *pilko* e *balono*. Anke to povas esar fonto di karambolo, pro ke Espisto lektante od audante *balono* en ula

frazo forsan miskomprenos la signifiko, pro ne savar ke ta vorto en Ido es plu ampla kam en lua linguo.

Tamen me rezolvis ne inkluzar ca-liste la vorti – e li es pasable multa – qui en Ido es min ampla kam en Espo. Exemple *rakonti* tradukesas en Ido sive per "rakontar" sive per "naracar", segun la senco. Altra exempli: *laŭ* ("segun" od "alonge"), *balbuti* ("balbutar" o "stoterar"), *benzino* ("benzino" o "gazolino"), *kuspi* ("arufar" o "trusar"), *muro* ("muro" o "parieto"), *horo* ("horo" o "kloko"), edc. Ca rezolvo departis de ke tala vorti apene povas produktar miskompreno. Advere, se Espisto renkontras exemple la verbo "rakontar", lu sempre komprenas ol kom *rakonti*, quo es tote justa, e nula karambolo eventas en lua mento. Se tamen lu afrontas la verbo "naracar", lu mustas konsultar dicionario, qua docos kun nereprochebla exakteso: naracar = *rakonti*. Tala vorti do tote ne es problemoza ed apene povas erorigar irgu.

Me bezonis rekursar a kelka Ido-vorti qui ne ja perchis en la dicionarii. Por markizar li me uzis la kustumala asterisko, e lia definon me donas libro-fine.

La tasko kompilar la suba listo revelesis plu dornoza kam me expektis. La koncernata dicionarii[1] estalis regretinda lakuni ed erori, quo koaktis me skrapar e fodar en omna disponebla lexiki plurlingua, studiar kun granda zelo la defini e nuanci, ponderar la diferi ed evaluar la similesi, sudorifar pro minucii qui kelkafoye rezistis apta traduko. La rezulto nun konsultebla ne kontentigas me en omna detali, e pro to me ne konsideras ol kom la finala o definitiva versiono. Ma kad ultempe dicionario – e ca verko ya havas ulasorte la karaktero di dicionario – povas aspirar esar kompleta, parskribita, plene skopo-konforma? Me dubitas. La kompilo atingis la sumo de 454 "falsa amiki". Sat multi, se on konsideras ke la lingui es parenta ne nur stile e sintaxe, ma anke vortare. Mankas nun la loko e la tempo adequata por analizar la

[1] JACOB, Heinz: *Esperanto-Ido-Lexiko komparanta di la du internaciona helpolingui*. Berlin-Charlottenburg 1934: Ido-Centrale (Germana Ido-Federuro/Uniono por la Linguo Internaciona/Ido/). 68 p.
KURIYAMA Hitosi: *Vortolibro di Ido-Esperanto*. 1989. 93 p.

kauzi qui produktis tal diferi, ka li rezultas de superbeso di parento emancipema o de grava motivi linguistikal, ka kelki esis evitebla dum la formaco-periodo di Ido, ka pleis rolon ulaspeca zelo exajerita pro la deziro emfazar lo propra, lo distingiva, lo unika dil nova linguo. Nun oportas prizentar e dicernar li senpartise. Yen do la listo. Me esperas ke ol divenos utila helpilo en la hemo di multa Idisti ed Espisti. Me ne vizis altra kozo.

Forsan la nuna verko esos jermo di futura plu ampla dicionario, qua kontenos ne nur "falsa amiki" ma anke omna diferanta vorti di la du lingui parenta. La lektero pregesas vartar.

Gonçalo Neves

A

abatar = *bat-fal/igi* [abado = *abato*]
abrupta = *apika; abrupta*
absorbar = *sorbi; absorbi*
acendar = *ek/brul/igi, ĉendi* [acensar = *ascendi*]
ad/venar = *sur/voji* [arivar = *al/veni*]
adulterar = *adulti* [alterar = *adulteri*]
adulto = *adolto* [adulterar = *adulti*]
afektar = *afekcii* [afektacar = *afekti*]
al = *al la* [a(d) = *al*]
alio = *ajlo* [altro = *alio*]
amaro = *(ŝip)kablo* [bitra = *amara*]
amendo = *mon-puno* [*emendar* = amendi; korekti]
amorar = *ami* [sexu/agar = *amori*]
an = *sur; ĉe* [membro = *ano*]
archo = *arkeo* [ark/eto = *arĉo*]
artiklo = *artikolo* [varo = *artiklo*]
asistar = *ĉe/esti* [helpar = *asisti*]
aspirar = *en/spiri; aspiri; aspiracii*
atencar = *atenti* [atentar = *atenci*]
atentar = *atenci* [atencar = *atenti*]
augusto = *majestulo* [agosto = *aŭgusto*]
auskultar = *aŭskult/umi* [askoltar = *aŭskulti*]

B

balono = *pilko; balono*
balotar = *re/baloti* [votar = *baloti*]
bandajo = *pneŭo; bandaĝo*
banderolo = *flug-rubando* [paper-bendo = *banderolo*]
basa = *mal/alta; basa*
bestio = *besto* [sovaja bestio = *bestio*]
beto = *(furaĝa) beto* [betravo = *(suker)beto*]
bideto = *bideo* [gran/eto (di koliaro) = *bid/eto*]
bilo = *galo* [mandato = *bilo*]

binoklo = *okul-vitroj; binoklo*
blasfemar = *sakri; blasfemi*
blendo = *zinko-blendo* [kuras/izar = *blendi*]
boko = *buŝo* [kapr/ulo = *boko*]
bolo = *bovlo* [boliar = *boli*]
bordo = *rando* [rivo = *bordo*]
boyo = *buo* [aboyar = *boji*]
brako = *ĉas-hundo* [brakio = *brako*]
brando = *brul/aĵo* [brandio = *brando*]
brankardo = *timono* [kamilo = *brankardo*]
brezo = *braĝo* [*stufar* = brezi]
broso = *bros/ado* [bros/ilo = *broso*]
brueto = *char/umo* [bruis/eto = *bru/eto*]
bruo = *interna ŝelo de nuksoj* [bruiso = *bruo*]
bubalo = *speco de antilopo* [bufalo = *bubalo*]
budar = *paŭti* [kabino; garito = *budo*]
bufar = *ŝveli* [rospo = *bufo*]
buketo = *bukedo* [bukl/eto = *buk/eto*]
buklo = *buko* [loklo = *buklo*]
bulo = *(lud)globo; bulo; bobelo*
busho = *vepr/ejo* [boko = *buŝo*]
buso = *bukso* [autobuso = *buso*]
butar = *stumbli* [ter/izar = *buti*]
buxo = *skatolo* [buso = *bukso*]

C

celar = *kaŝi* [vizar = *celi*]
celo = *kaŝo* [skopo = *celo*]
celulo = *ĉelo; celulo*
cepo = *boleto* [onyono = *cepo*]
chagrenar = *ĉagren/iĝi* [chagren/igar = *ĉagreni*]
chanto = *rand/umo* [kanto = *ĉanto*]
chapo = *(ceremonia) mantelo* [boneto = *ĉapo*]
charo = ĉaro (kur-luda aŭ batala) [charioto = (bov-)ĉaro]
chevrono = *truso* [chevrono-lato = *ĉevrono*]

chiko = *ŝik/ulo* [chigo = *ĉiko*]
ci = *ĉi tiuj* [tu = *ci*]

D

demandar = *peti* [questionar = *demandi*]
desertar = *dizerti* [desero = *deserto*]
dio = *tago* [deo = *dio*]
divenar = *iĝi* [divinar = *diveni*]
domeno = *bieno* [domino = *domeno*]
domino = *domeno (vesto kaj ludo)* [dominacar = *domini*]
dopa = *mal/antaŭa* [drog/izar = *dopi*]
drinkar = *trinki; drinki*
dronar = *droni/gi* [sinkar = *droni*]
duktar = *konduki* [kondukt/ilo = *dukto*]
dungo = *sterko (bruta aŭ kemia)* [employar = *dungi*]
durar = *daŭri* [harda = *dura*]

E

ebeno = *ebono* [plana = *ebena*]
edukar = *bredi; eduki*
efektivo = *soldat-nombro* [fakta = *efektiva*]
ego = *egoo* [granda = *ega*]
ek = *el* [-esk-: vid/eskar = *ek*-: *ek/vidi*]
eko = *eĥo* [komencar = *eki*]
el = *ŝi* [ek = *el*]
emo = *cel-punkto* [tendenco = *emo*]
-er-: fotograf/ero = *-em/ul-*: *fot/em/ulo* [-un-: sabl/uno = *-er-: sabl/ero*]
ero = *erao* [fragmento = *ero*]
eshafodo = *skafaldo; eŝafodo*
-esk-: vid/eskar = *ek*-: *ek/vidi* [-atr-: vir/atra = *-esk*-: *vir/eska*]
esto = *eosto* [esas = *estas*]
etiketo = *etikedo* [etiqueto = *etiketo*]
etiko = *moralo; etiko*

exekutar = *plen/umi; ekzekuti; ekzekucii*
expresar = *esprimi* [espreso = *ekspreso*]

F

facar = *fari* [facio = *faco*]
facio = *faco; facio*
falko = *ŝirm-tabulo* [falkono = *falko*]
fango = *koto* [slamo = *fango*]
faro = *lum-turo* [facar = *fari*]
femuro = *femur-osto, femuralo* [kruro = *femuro*]
feno = *fojno* [sik/ig/ilo = *feno*]
ferio = *foiro* [vakanci = *ferii*]
ferma = *firma* [klozar = *fermi*]
fibulo = *fibolo* [peroneo = *fibulo*]
fileto = *fileo* [*fili(ul)/eto* = fil/eto]
filio = *fil(in)o* [filialo = *filio*]
filo = *fadeno* [filio = *fil(in)o*]
finar = *fini; fin/iĝi*
firmo = *firmao* [ferma = *firma*]
flago = *flag/eto* [standardo = *flago*]
flamingo = *flamengo* [(gas)brul/ilo = *flam/ingo*
flanko = *flanko de la korpo* [latero = *flanko*]
floso = *naĝilo* [rafto = *floso;* flotacar = *flosi*]
fluktuar = *flirti; fluktui*
foko = *fokuso* [mar-hundo = *foko*]
fola = *freneza* [briska = *fola*]
fono = *movo orele perceptebla* [fundo = *fono*]
foresto = *arb/aro* [absent/eso = *for/esto*]
fosato = *fos/aĵo* [exkav/ata = *fos/ata*]
foto = *radiado de iuj korpoj* [fotograf/uro = *foto*]
frenezio = *furioza deliro; troa fervoro* [fol/eso = *frenezo*]
friskar = *sving/iĝi* [kold/eta = *friska*]
frogo = *antikva franca kazako* [(bifurk)agulo = *frogo*
frondo = *ŝton-ĵetilo* [folioza brancho = *frondo*]
fronto = *frunto; fronto*

fugo = *fuĝo; fugo*
fular = *treti; fuli*
fundo = *fono; fundo*
furnelo= *fornelo; stovo*.
furo = *pelto* [fureto = *furo*]
fuzar = *fandi* [flagrar = *fuzi*]
fuzeo = *raketo; fuzeo*

G

gaino = *ingo* [korseto (senbarta) = *gaino*]
galio = *galiumo* [*galieto = *galio*]
galo = *gajlo* [bilo = *galo*]
gambitar = *stumbl/igi; gambiti*
gazono = *gazon-herbo* [gazon/eyo = *gazono*]
generalo = *ĝeneralo* [gener/ala = *generala*]
genero = *genro* [genitar = *generi*]
glaciero = *glaĉero* [glaci/eto = *glaci/ero*]
globo = *globo; globuso*.
gracila = *svelta* [ftizi/ika = *gracila*[2]]
grado = *ŝtupo; grado*
granato = *grenato* [grenado = *granato; grenado*]
grano = *grajno* [*anciena ponder-unajo* = grano]
grava = *peza; mal/akuta; atenc/inda* [importar = *gravi*]
grilar = *kadro-rosti* [grilio = *grilo*]
groso = *dik/ulo* [grozelo = *groso*]
gruzo = *lagopo* [gravio = *gruzo*]
gurdo = *vimen-tegita botelo* [turn-orgeno = *gurdo*]
gustar = *gust/umi* [saporar = *gusti*]
guvernar = *regi; guverni*

---

[2] Certena Espo-autori donas a *gracila* la sama senco kam ol havas en Ido (exemple: *Sklavoj de Dio*, p. 27; Fernando de Diego, *La arbo de la sciado*, p. 76). Ica autoro tamen en altra verko (*Doña Bárbara*, p. 76) donas ad ol la senco sancionita en *Plena Ilustrita Vortaro* (p. 351), quan me mencionas supere kom aproximita equivalanto di **ftiziika** en Ido.

H

herdo = *kamen-planko* [trupo (de rumineri) = *herdo*]
hido = *hidrogeno* [repugn/anta = *hida*]

I

il = *li* [utensilo = *ilo*]
implikar = *implici* [intrikar = *impliki*]
importar = *gravi* [importacar = *importi*]
infanto = *infano* [“infante” = *infanto*]
inferar = *inferenci* [inferno = *infero*]
inklinar = *klini; inklini*
investar = *en/ofic/igi, investi* [kolokar = *investi (kapitalon)*]

J

ja = *jam* [ya = *ja*]
justa = *ĝusta* [yusta = *justa*]

K

kaliko = *kalikoto* [kalico = *kaliko*]
kambio = *inter/ŝanĝo* [trato = *kambio*]
kande = *kiam* [kandio = *kando*]
kanto = *ĉanto; kanto*
kar/eso = *kar/eco* [karezar = *karesi*]
karbo = *karbono* [karbono = *karbo*]
kardo = *kard/ado* [kardono = *kardo*]
karear = *mal/havi* [kerio = *kareo*]
karno = *viando; karno*
kateno = *ĉeno; kateno*
kelo = *kejlo* [kelero = *kelo*]
kik/ero = *kalcitr/ulo* [garbanzo = *kikero*]
kikar = *kalcitri* [ped-frapar = *kikar*]
kin = *kvin* [cinemo = *kino*]

klado = *mal/neto* [subklaso (taxonomial) = *klado*]
klinar = *sur/kun/igi* [inklinar = *klini*]
klosho = *sonor/ilo; kloŝo*
kloz/etar = *ferm/eti* [latrino = *klozeto*]
koagular = *koaguli; koagul/iĝi*
koko = *koakso* [han/ulo = *koko*]
kolero = *ĥolero* [iracar = *koleri*]
koli/ero = *rikolt/anto* [koliaro = *koliero*]
komencar = *komenci; komenc/iĝi*
kompaso = *cirkelo* [busolo = *kompaso*]
kono = *konuso* [konocar = *koni*]
konsakrar = *dediĉi* [konsekracar = *konsekri*]
konsolo = *konzolo* [konsolacar = *konsoli*]
kordo = *ŝnuro; kordo*
koro = *ĥoro* [kordio = *koro*]
kosto = *ripo* [kusto = *kosto*]
koto = *altitudo (relativa)* [fango = *koto*]
koturno = *kotorno* [qualio = *koturno*]
krampo = *kramfo* [krampono = *krampo*]
krano = *gruo (maŝino)* [robineto = *krano*]
kruc/umar = *kruci* [kruc/agar, kruc-ocidar = *kruc/umi*]
kruro = *femuro* [gambo = *kruro*]
kulo = *pugo* [kulco = *kulo*]
kupo = *pokalo* [ventuzo = *kupo*]
kurac/isto = *terapeŭto* [mediko = *kurac/isto*]
kurioza = *sci-vol(em)a* [stranja = *kurioza*]
kurso = *kurso; kurzo*
kushar = *kuŝ/igi* [jacar = *kuŝi*]

L

labio = *lipo; labio*
laco = *laĉo* [fatig/ita = *laca*]
lado = *fer-lado* [tolo = *lado*]
lamao = *lamo; lamao*
lamo = *klingo* [klaudikar = *lami*]

lapar = *for/leki (likvaĵon)* [bardano = *lapo*]
latero = *latero; flanko*
lauso = *pediko* [pediko, cimo, afidio o filoxero = *laŭso*]
laxa = *loza; supla* [diarear = *laksi*]
leda = *mal/bela* [ledro = *ledo*]
lego = *leĝo* [lektar = *legi*]
lenso = *lento; lenso*
lenta = *lanta* [lenso = *lento*]
lesivo = *lesiv/ado* [lesiv-aquo = *lesivo*]
lexiko = *leksikono* [vort/aro = *leksiko*]
li = *ili* [il = *li*]
libelo = *nivel/ilo* [libelulo = *libelo*]
lido = *fermo-plato* ["lied" = *lido*]
limar = *fajli* [limito = *limo*]
lineo = *linio; lineo*
liquida = *likva* [liquidacar = *likvidi*]
livar = *for/lasi* [sinistra = *liva*]
lizo = *feĉo* [destrukto = *lizo*]
lojar = *gasti* [habitar = *loĝi*]
lombardo = *lombard/ejo* [presto po gajo = *lombardo*]
loto = *sortimento* [lotriar = *loti*]
lua = *lia; ŝia; ĝia* [lokac/ala = *lua*]
lular = *lul-kanti* [bersar = *luli*]
lupo = *lupeo* [volfo = *lupo*]

M

majora = *maĵora; plen-aĝa*
mala = *mal/bona* [kontrea = *mala*]
mano = *maneso* [manuo = *mano*]
markezo = *markizo* [marquizo = *markezo*]
marsho = *marĉo* [marchar = *marŝi*]
masko = *mask/ado* [mask/ilo = *masko*]
me/n = *mi/n* [min = *men*]
mefito = *haladzo* [mofeto = *mefito*]
mem = *eĉ* [ipsa = *mem*]

menso = *rento (monaĥeja)* [mento = *menso*]
mento = *menso* [minto = *mento*]
merkurio = *hidrargo* [Merkurius = *Merkurio*]
metar = *sur/meti (vestojn)* [pozar = *meti*]
mi-: mi/lumo = *duon-*: *duon/lumo* [me = *mi*]
milio = *mejlo* [milieto = *milio*]
minora = *minora; neplen-aĝa*
momento = *momanto* [instanto = *momento*]
monero = *taksonomia regno (bakterioj)* [moneto = *mon/ero*]
mora/la = *mora* [etiko = *moralo*]
movar = *movi; moviĝi*
muskato = *muskat-vin/bero* [muskado = *muskato*]

N

naskar = *nask/iĝi* [parturar = *naski*]
nauzear = *naŭz/iĝi* [nauze/igar = *naŭzi*]
navo = *ŝipo; navo*
neta = *pura; neta*
nul(a) = *nenia* [zero = *nul*]
nul/igar = *neni/igi* [nihil/igar = *nul/igi*]
nulo = *nenio* [zero = *nulo*]

O

ofici/ala = *di-serva* [ofic/ala = *oficiala*]
ofrar = *proponi; oferti* [sakrifikar = *oferi*]
okupar = *okupi; okupacii*
ol = *ĝi* [kam = *ol*]
operacar = *operacii; operaci*
ordinar = *ordi, ordigi* [ordinacar = *ordini*]
ordo = *ordinacio* [ordinar = *ordi, ordigi*]
oxo = *oksigeno* [kastrita tauro = *okso*]

P

padelo = *pato* [paleto = *padelo*; barbotar = *padeli*]
pado = *pufo* [voy/eto; treko = *pado*]
pajo = *paĝio* [pagino = *paĝo*]
palmo = *polmo; palmo-branĉo* [palm/iero = *palmo*]
papiliono = *papilio; papiliono*
pariar = *loti* [“paria” = *pario*]
paroko = *parok/estro* [parok/io = *paroko*]
partio = *festo* [partiso = *partio*]
partizano = *speco de halebardo* [partis/ano = *partizano*]
pasiono = *pasio* [sufrado di Iesu Kristo = *pasiono*]
pastelo = *paŝtelo* [pastilo = *pastelo*]
pastoro = *paŝt/isto; pastoro*
patrico = *patricio* [punc/ilo = *patrico*]
patrono = *patrono; mastro*
pavo = *pavim/ero* [pavono = *pavo*]
pelo = *haŭto* [duktar avan su = *peli*]
pento = *deklivo* [repentar = *penti*]
pero = *pajro* [mediacar = *peri*]
persieno = *persieno; ŝutro*
petro = *ŝtono (materio)* [Petrus = *Petro*]
*picho = *kaco* [*kunio = *piĉo*]
piketo = *pikedo* [pik/eto = *pik/eto*]
pikt/uro = *pentr/aĵo* [pikt-arto = *pikturo*]
pilo = *haro (ne-kapa), pojlo* [pilio = *pilo*]
plado = *telero* [disho = *plado*]
planko = *tabulo* [pavimento = *planko*]
plano = *ebeno* [projeto = *plano*]
plu = *pli* [ne plus = *ne plu*]
pneumatika = *pneŭmata* [roto-bandajo = *pneŭ(matik)o*]
podagro = *pied-podagro* [goto = *podagro*]
polo = *poluso* [Polono = *Polo*]
poste = *poŝte* [pose = *poste*]
pozas = *metas* [posturas = *pozas*]
pramo = *plat-boato (Balta)* [paromo = *pramo*]

pregar = *preĝi* [presar = *pregi*]
presar = *premi* [imprimar = *presi*]
priklar = *formiki* [trans/plantacar= *prikli*]
projektar = *projekcii* [projetar = *projekti*]
pronta = *preta* [quika = *prompta*]
pufo = *puf-seĝo* [pado = *pufo*]
pulo = *kart-luda veto* [pulco = *pulo*]
pulsar = *puŝi; pulsi*
pulvero = *pulvo; pulvoro* [pulver/uno = *pulv/ero*]
puncar = *stamp-nuligi; patrici* [ponsa = *punca*]
punto = *punkto* [dentelo = *punto*]
pupo = *pobo* [pupeo = *pupo*]

Q

quieta = *trankvila* [tranquila = *kvieta*]
quodlibeto = *obscen/aĵo* [popurito = *kvodlibeto*]

R

raboto = *rabot/ilo* [rabot-ago = *raboto*]
rado = *rodo* [roto = *rado*]
rakar = *trans/verŝi* [rasteliero = *rako*]
raketo = *rakedo* [fuzeo = *raketo*]
rakonto = *fabelo; rakonto*
ramo = *branĉ/eto* [arieto = *ramo*; tampar = *rami*]
rampo = *ramplo* [reptar = *rampi*]
rauto = *salon-festo* [itinerario = *raŭto*]
regato = *regatto, boat-festo* [regn/ato = *reg/ato*]
regnar = *regi* [stato = *regno*]
repentar = *penti* [ri/repentar = *re/penti*]
repetar = *ripeti* [ri/demandar = *re/peti*]
repulsar = *for/puŝi* [ri/pulsar = *re/pulsi*]
resonar = *sonori* [ri/sonar = *re/soni*]
respirar = *spiri* [ri/respirar = *re/spiri*]
revelar = *riveli; revelacii* [itere segl-irar = *re/veli*]

reverso = *roverso; reverso*
revizar = *revizii* [ri/vistar = *re/vizi*]
rezignar = *rezignacii* [renuncar = *rezigni*]
ri/fuzar = *re/fandi* [refuzar = *rifuzi*]
riglo = *rigl/ilo* [riglo-klozo = *riglo*]
ripar = *jori* [kosto = *ripo*]
risolar = *rost/eti* [(fritita) pasteto = *risolo*]
roto = *rado* [trupo = *roto*]
ruinar = *ruin/igi* [ruin/esar = *ruini*]
rular = *ruli; ruliĝi*

S

sabato = *ŝabato* [saturdio = *sabato*]
sacerdoto = *pastro; sacerdoto*
sakra = *sakrala* [blasfemar = *sakri*; sakrumo = *sakro*]
salvar = *savi* [salvear = *salvi*]
sapar = sapei [sapono = *sapo*]
saraceno = *fagopiro* [*Mauro = *Saraceno*]
sarko = *ĉerko* [sarklar = *sarki*]
satisfacar = *plen/umi; satisfakcii.*
savar = *scii* [salvar = *savi*]
sedo = *post/aĵo* [ma = *sed*]
sekar = *tranĉi* [sika = *seka*]
semo = *sem/ado* [semino = *semo*]
shancelar = *ŝancel/iĝi* [shancel/igar = *ŝanceli*]
shifono = *ĉifon/aĵo*; *lav-ĉifono* [rago = *ĉifono*]
shutro = fenestr/umo [persieno (movebla) = ŝutro]
sigar/eto = *cigaredo* [mikra sigaro = *cigar/eto*]
sign/ifar = *signi* [signifikar = *signifi*]
siliko = *silicio* [silexo = *siliko*]
sinistra = *mal/dekstra, liva* [funesta = *sinistra*]
sinkar = *droni; sinki; sinki/gi*
skalo = *eskalo; skalo*
skolo = *lern/ejo; skolo*
skopo = *celo* [eskup/ilo = *skopo*]

slipo = *retro/puŝo* [fijo = *slipo*]
sorbeto = *ŝorbeto* [absorb/eto = *sorb/eto*]
sorto = *speco* [fato = *sorto*]
sospirar = *suspiri; sopiri*
spado = *ŝpato* [espado = *spado*]
spano = *rabot/aĵo; fajl/aĵo* [manuo (kom mezur-unajo) = *spano*]
speco = *speco; specio*
spiono = *spion/ado* [spion/ero = *spiono*]
spiro = *ŝraŭb-kanelo* [respirar = *spiri*]
spleno = *lieno* [splinar = *splenar*]
splinto = *buko-pinglo* [lasho = *splinto*]
spoto = *bel-grajno* [projektoro= *spoto*]
spozo = edz(in)o [*sponso = spoz(in)o]
squadro = *ort/ilo* [eskadrono = *skadro*]
stablo = *stalo* [tresto = *stablo*]
stadio = *stadiono* [stando = *stadio*]
stalo = *ŝtalo* [stablo = *stalo*]
standardo = *flago* [banero = *standardo*]
stando = *stadio* [echopo = *stando*]
startar = *starti; start/igi*
stato = *ŝtato* [stando = *stato*]
statuto = *statuso; statuto*
stipo = *trunko (de monokotiledonoj)* [esparto = *stipo;* lenio = *ŝtipo*]
strado = *strato* [auto-voyo = *strado*]
strandar = *grundi* [plajo = *strando*]
stranja = *stranga; kurioza*
strato = *stratumo* [strado = *strato*]
striglo = *strigl/ilo* [strigl-ago = *striglo*]
strio = *sulk/eto* [bendo = *strio*]
stuvo = *etuvo* [furnelo = *stovo*]
sugestar = *sugesti; sugestii*
sulo = *grundo* [ganeto = *sulo*]
superba = *orgojla* [ecel/anta = *superba*]
suspendar = *pend/igi* [suspensar = *suspendi*]

T

tabulo = *breto* [planko = *tabulo*]
tago = *ĉap/eto (de laĉo)* [dio = *tago*]
tako = *bolardo* [indosar = *taki*]
tala = *tia* [astragalo; talo = *talo*]
taliar = *tajli* [tayo = *talio*]
talono = *kalkano; talono*
tanko = *tanko; cisterno (por transporto kaj konservo de likvoj)*
tano = *tan/ilo* [tan-ago = *tano*]
teko = *tektono* [portfolio = *teko*]
telefono = *telefon-voko* [telefon/ilo = *telefono*]
temperar = *moder/igi* [temprar = *temperi*]
termino = *termo; termino*
terorar = *terur/iĝi* [teror/igar = *teruri*]
teroro = *teroro; teruro*
testo = *atestanto* [probar = *testi*]
tintar = *tinkturi* [tinklar = *tinti*]
tolo = *lado* [telo = *tolo*]
traco = *spuro* [Traciano = *Traco*]
traino = *trajno (armea veturilaro)* [treno = *trajno (vagonaro)*]
tranchar = *tra/tranĉi* [sekar = *tranĉi*]
treno = *trajno* [tranar = *treni*]
trupo = *grego; trupo; roto*
trusas = *kuspas* [chevrono = *truso*]
tuberkulo = *tuberkulo; tubero (ter-pomo)*
tubero = *tuber/aĵo* [tuberkulo ; protuberanco; saliaĵo; gibo = *tubero*]
turbo = *hom-amaso* [tupio = *turbo*]
turnar = *turni; turniĝi*
turo = *rond-iro* [turmo = *turo*]

U

-ul-: kat/ulo = *vir*-: *vir/kato* [-oz-: kulp/ozo = -*ul*-: *kulp/ulo*]
ulo = *io* [individuo = *ulo*]
uniforma = *unu/forma; uniforma*

unika = *unika; unu/nura*.
unto = *ŝmir-graso* [uncionar = *unkti*]
urano = *uranio* [Uranius = *Urano*]
urjar = *esti urĝa* [urj/igar = *urĝi*]

V

vakua = *mal/plena; vakua*.
vanto = *stajo* [vanitato = *vanto*]
variar = *varii; vari/igi*
vartar = *atendi* [sorgar = *varti*]
vekar = *vek/iĝi* [vek/igar = *veki*]
velo = *vualo* [seglo = *velo*]
vetar = *vetoi* [pariar = *veti*]
veturo = *vetur/ilo* [vehar = *veturi*]
vi = *vi (plurala)* [vu = *vi (singulara)*]
vicio = *mal/virto*; *kutim/aĉo* [vecho = *vicio*]
vindar = *vinĉi* [envelopar = *vindi*]
visto = *vizo* [wisto = *visto*]
vizar = *celi* [vistar = *vizi*]
vort/aro = *vorto-stoko* [dicionario = *vort/aro*]
votar = *voĉ/doni* [vovar = *voti*]

Asteriskizita vorti:

*__galiet/o.__ Herbatra planto del familio *Rubiaceæ*. Tre ofta sur prati. Mikra bon-odora flori flava o blanka, uzata por koagular lakto, de quo konsequas lua nomo en plura lingui. Olim on kustumis dormar sur matraci ek sika *galieti ed altra flori, tegita per tuko. Tal matraci bon-odoris ed on povis facile brular e rinovigar li, kande li divenis sordida. Ek la stipito di *galieto on extraktis reda tintivo. [A *yellow bedstraw, Lady's bedstraw,* F *gaillet, caille-lait* | G *Labkraut* | H *galio, cuajaleches* | I *caglio* | R подмаренник настоящий | P *galião, erva-coalheira, coalha-leite* | L *Galium verum* | E *galio*].

*__Mauro.__ Membro di diversa tribui Araba e Berbera, precipue olti qui konquestis Iberia en 711 [A *Moor* | F *More,* FG *Maure* | HI *moro* | R мавр | P mouro | E *maŭro*].

*__spons/o.__ Homo balde mariajota o jus mariajita: *omna puerini prizas regardar * sponsala robi en revui o vetrini | pos la mariajo la *sponsi abunde fotografesis avan la kirko* [A *bridegroom; bride* | F *fiancé(e), jeune marié(e)* | G *Bräutigam; Braut* | H *novio; novia* | I *sposo; sposa* | R новобрачный, жених; новобрачная, невеста | P *noivo; noiva* | L *sponsus; sponsa* | E *spoz(in)o, novedz(in)o* | Vp *higam; jigam*].

ISBN 972-8551-02-9